

עושין פסין פרק שני עירובין

בג.

עין משפט
ר מצוה

כו א [מש"ע] א"ח סי'
שנה עקיף לו:
כו ב [מש"ע] [ס:]

רב נסים גאון

הא גבי ר' אליעזר דסוכה
דאפסקוה רבנן וקאמרו
ועוד. והו שאמר ר'
אליעזר במסכת סוכה
בפרק הישן תחת המטה
ר' אליעזר אומר ארבע
עשרה טעודות חיוב אדם
לזכר בסוכה אחת ביום
ואחת בלילה. והכמיס
אומרים אין לרבר קצבה
חזן מלילי יום טוב
הראשון בלבד. ועוד אמר
רבי אליעזר מי שלא אכל
כו.

רבנו הגנאל

אמר רב יוסף אמר רב
יהודי אמר שמואל הלכה
כר' יהודי בן בבא. ועוד
אמר לא התירו פסי
ביראות אלא לבאר הרבים
בלבד. וצריכי דאי
אשמעינן הלכה כר' יהודי
בן בבא הוה אמינא
דבין [וס] אפילו מכונסין
ואפילו מלוחין, ולאפקי
מדר עקיב דאמר אחד
בור הרבים ואחד בור
היחיד עושין לחן פסין.
קמיל לא התירו פסי
ביראות אלא לבאר מים
חיים בלבד. ואי אשמעינן
שמואל באר מים חיים,
הוה אמינא לא שנו
דברים ולא שנו דיחיד
וכר' עקיב, קמיל הלכה
כר' יהודי בן בבא. מתני'
ועוד א"ר יהודי בן בבא
גבי ר' יהודי בן בבא. מאי
תנא דקתני ועוד, וכי
גמא דקתני ועוד, רבי
יהודי בן בבא אומר אין
עושין פסין אלא לבאר
הרבים הדוא לחומרא
משום הכי קתני ועוד
הדיא לחומרא. והא ר'
יהודי בן בבא אין עושין
פסין אלא עד בית סאתים
הדיא לחומרא, והדר קתני
קתני ועוד. ופרקינן התם
גבי ר' יהודי אפסקוה
רבנן דקתני מלו לר' אל
אמר בית סאתים
[וכן] אבל גבי ר' יהודי
בן בבא לא אפסקוה
ליפכך קתני ועוד.
ואקשינן וכל היכא
דאפסקוה לא קתני ועוד,
והא ר' אליעזר דסוכה
בפרק הישן בסוכה תחת
המטה דר' אליעזר
אומר ארבעה עשרה
טעודות חיוב אדם לזכר
בסוכה ואפסקוה רבנן,
קתני והכמיס [אומרים]
אין לרבר קצבה. וקתני
ועוד אמר ר' אליעזר מי
אכל לילי יום טוב
הראשון, ויכין דאפסקוה
במילתיה אחריתי לפיכך
לא קתני ועוד.

והא דנקט באר הרבים לאפוקי מר' עקיבא. וא"ת א"כ הוה
ליה למימר צור הרבים וע"כ צלח היחיד לא דל"כ היינו רבי
עקיבא וי"ל דלוחא דמלתא למימיני מענין שממעט דהיינו צלח
היחיד אי נמי הא דקאמר דרבים אפילו מכונסין לאו אר"י בן צבא
קאי אלא אשמואל:

לא שנו דרבים ולא שנו א"י. יכול
להיות דהוי כר' יהודה בן
צבא והא דנקט ר' יהודה בן צבא
צלח הרבים היינו לאפוקי צור
הרבים: **שהוא ע' אמה ושיריים.**
וא"ת וליקף מהר הצית ועזרת נשים
שהיה קל"ה אמה ועזרת ישראל היה
קפ"ו וי"ל דכל מילי דשנת ממשכן
גמרינן להו אי נמי העזרות חשיבי
מוקפין לדירה שהיו שומרים בה
כל הלילה.

ובלכר שיהא בה שומירה.
נראה לפרש דפחות
מע' אמה נמי צריך שומירה או בית
דירה וציתר מצית סאתים לא סגי
בשומירה וצית דירה אלא פתח ולצסוף
הוקף הקרפף לצורך הצית אצל אן
לומר דשבעים אמה דוקא צריך
שומירה אצל דפחות א"ל ולומר
אין סגי בשומירה דלין צבא שיהא
ג' חלוקים צ"י משהוין והא נמי אין
לומר דציתר מע' נמי סגי בשומירה
ולא תתא למימר אלא דציתר משבעים
אמה ושיריים לא צריך כלל דאשן בן
צמאי פליג ר' עקיבא לפירוט ר"ח
דפירש דר' יהודה בן צבא איירי
דצד מועט ור' עקיבא לא איירי
דלמרוייהו צע' אמה ושיריים ודבר
מועט צריך שומירה ובפחות מכאן לא
צריך ואפי' לפי רש"י דפי' היינו תנא
קמא ולצדו לא לרי' יהודה נמי גס
לפי' נראה דרבי יהודה בן צבא נמי
אית ליה דבר מועט כמו תנא קמא
דמשום הכי אצטרך לרבי עקיבא
לחזור ולשנות וצבא שיהא צע' ע'
אמה כו' ועוד אי ציתר מצית סאתים
נמי איירי ר"י בן צבא א"כ היכי
קאמר ר"י אפילו אין צ"ה אלא צור
ושיט מעורה משמע דל"י נמי אין
חילוק בעין סאתים ליתר ורבי יהודה
גופיה קאמר לעיל גבי פסין עד בית
סאתים ועוד לר"ח דפי' היינו תנא
קמא היינו ר"י בן צבא כלומר ואמאי
הולך לשנות וצבא כו' כיון דקאי
רבי יהודה בן צבא והא אצטרך
לר' ינא דשרי אפילו ציתר מצית
סאתים כיון דר' יהודה בן צבא
איירי ציתר מצית סאתים לכך נראה

דפרשישית ומה שפירש רש"י אפילו צהוקף לדירה לא שרי רבי
יהודה בן צבא ציתר מצית סאתים אין נראה אלא פתח ולצסוף
הוקף מהני אפי' ציתר מצית סאתים דהא שרו רבנן לעיל צדיר וסאך
ומוקף אפי' צ"י כורים וכמה חזירות ומצואות שהיו צירושלים יתרות
על בית סאתים וכי יאסור ר' יהודה בן צבא צבולס לטלטל דווקא
ע' שומירה הוה דקאמר לר' יהודה ציתר מצית סאתים אצל פתח
ולצסוף הוקף מהני אפי' יומר ולרש"י שמא ש' לחלק דצדיר וסאך
ומוקף וחזר לפי שמשמשתן רב ע' יומר אפי' י' כורין אצל קרפף
אפי' פתח ולצסוף הוקף לא מהני ציתר מצית סאתים:

אילימא משום א' דתני חדא לחומרא. פירוש דשיך ע' למתני
במילתיה אחריתי אפסקוה. תימא דשפרכ המציא כדי יין
בגיה דף לה. ובסך קציעי ומגילה (דף כה). כדפי' **הבא**
ומגב בתר הכי ועוד א"ר אליעזר עומד אדם על המנוקה ודיר
דמילתא דלור קא מסיים ואזיל קשה וי"ל דהתם הוה תרי קולי
ושיך למימיני ועוד א"ר אליעזר דמילתא אחריתי דכח דהיתירא
עדיף:

גב' הוה אמינא דרבים אפי' מכונסין. שרי ר"י בן צבא והא
דקאמר צלח הרבים משום ר' עקיבא דאמר צלח היחיד שרי ותתא
אינו לניימר אע"ג דמים חיים יניחו דרבים אין דיחיד לא והכי
קאמר אין עושין פסין אפילו לצלח אלא של רבים: **מתני'** שומירה.

צית סאתים הוה דשרי טפי לא:
סמוכה לעיר. דהואיל וקרובה לציתו
דעמו להשתמש בה תמיד וכהוקף
לדירה דמי: וצבא שפאה שבעים
אמה ושיריים על ע' אמה ושיריים.
ולא יומר. וצבא ע"צ פריך תנא קמא
נמי הכי קאמר: אם היה ארצה
יומר על רחבה אפילו אמה אחת.
אע"ג דמיעט רחבה והוקף בצרכה
ואין צבולה אלא צית סאתים אין
מטלטלין דמרוצע הוה דשרו רבנן
היכא דלא הוקף לדירה: אגשי חזר
שפאה כו'. ולמחר ציטל רשותו
לחצונו א' שהיא אסרת עליהן מלהוציא
בציתיהן לחצר: ציטל אסור להניס
ולחילוף. לחצר לצרכו: אצל לון
מוסר. להציא כלי צמיהן לציתו
דרך חצר: **צערקלין**. שם מרור:
ובקשתי י' חצר. לשלטה דרבים
הללו אם שמען מפיו ולא מלאתי.
וצבא ר"ח מפרש דגבי גינה וקרפף לא
שרו יומר מצית סאתים וגבי אגשי
חזר סבדי דלף להם אסור ציתו אצל
מבציהן לחצר מותר וצבא [וכו:] מפרש
פלוגמיהו וצערקלין סבדי דלאו
מרור הוה: **גב' מאי** סנא. רבי
יהודה בן צבא צגינה וקרפף דלעיל:

דקאמר ועוד. דמשמע דאמר לעיל
בה חומרא אחריתי: **אילימא** משום
דאמר חדא לחומרא. גבי פסין
דאמר [וכו:] אין עושין אותן אלא לצלח
הרבים והשתא קאמר לחומרא
אחריתי דאע"ג דהוקף לדירה לא
שרי טפי מצית סאתים: והא רבי
יהודה צר אגשי דפנא. לעיל א' חדא
לחומרא דאמר עד בית סאתים אין
לצדדין ולא תנא הוה משום דלאו
בחדא מלתא הוה דרישא איירי
בצמדת היקף וסיפא איירי בציתול
מחילות: **אפסקוה** רבנן. דקא תני
אמרנו לו לא אמרו צית סאתים אלא
לגינה כו': וכל היכא דאפסקוה
רבנן לא הוה טני צה ועוד. אי
שיך למימר צה כגון היכא דרישא
וכיפה צחא מילתא: והא ר' אליעזר

דסוכה. תנא (במסכת סוכה ד' כו.)
ר' אליעזר אומר י"ד טעודות חייב
אדם לאכול בסוכה וחכמים אומרים אין לדבר קצבה ועוד אמר ר'
אליעזר מי שלא אכל לילי יום טוב האחרון
אלתא משום דרישא וסיפא בסקעודה דסוכה ובחשבוני איירי תנא
ועוד אע"ג דאפסקוה ושמע מינה האי דלא תנא דרבי יהודה
ועוד משום דלא דמי הוה וצדדי יהודה בן צבא למה לי דתני
ליה: **התם**. גבי סוכה במילתיה אפסקוה לא אצטרך ליה רבנן אלא
בסקעודות אצל רבי יהודה דמתני' לא איירי אלא בפסי ציראות
צית סאתים ואהדרו רבנן בגינה וקרפף ודיר וסאך ועלום טעמיה
משום הפסקה ולר' יהודה בן צבא דלא אפסקוה תנא ועוד:

ועוד אע"ג דלא הוה תרוייהו מענין א' וכ"ש היכא דהוה תרוייהו מענין א'
(דף כו.) ובסך קציעי ומגילה (דף כה). כדפי' **הבא**
ומגב בתר הכי ועוד א"ר אליעזר עומד אדם על המנוקה ודיר
דמילתא דלור קא מסיים ואזיל קשה וי"ל דהתם הוה תרי קולי
ושיך למימיני ועוד א"ר אליעזר דמילתא אחריתי דכח דהיתירא
עדיף:

ועוד אע"ג דלא הוה תרוייהו מענין א' וכ"ש היכא דהוה תרוייהו מענין א'
(דף כו.) ובסך קציעי ומגילה (דף כה). כדפי' **הבא**
ומגב בתר הכי ועוד א"ר אליעזר עומד אדם על המנוקה ודיר
דמילתא דלור קא מסיים ואזיל קשה וי"ל דהתם הוה תרי קולי
ושיך למימיני ועוד א"ר אליעזר דמילתא אחריתי דכח דהיתירא
עדיף:

(א) צ"ל אליעזר וביה בגמ'
לקמן וכלל הפסיקין,
(ב) פסחים לג' ע"ט,
(ג) במעשה שמשניות א'
עקבין ופי' היינו וכן
הרב מצטטתה שהיא ירק
שעלין של דומות לעקבי
וגרסת הערוך עקבלין
ובפסחים א"ת עקבלין,
(ד) ופי' חזק' לקמן ט' ד"ה
ולא מלאתי כו'. (ה) [סוכה
כ"ג, ו] [פי' רש"י],
(ו) [ע"צ, ח] דף י"ח,
(ז) [ע"צ כ"ג, ו] [בשומירה
ובית דרה הדיא דירה גרועה
הוה דקאמר כ"ל כ"ל ש"ל
ממוס' ש"י, ו] [למתני
ועוד א"ר לא הוה מענין
אחד אצל הא שפיטא לי
דשיך למימיני ועוד היכא
דהוה תרוייהו כו' [רש"י],
(ט) [ע"ש חזק' ד"ה ועוד].

הגהות הב"ח

(א) ש"י ד"ה אגשי חזר
וכו' רש"י דלמ"ו לחיוב
שהיתה אסרת:
(ב) חזק' ד"ה וצבא כו'
מותר אפי' י' כורין כו':
(ג) חזק' ד"ה אילימא
משום וכו' אצל דיבור זה
דפסי כוזה הלשון גליון
ולגשי' שמא ש' חלק
דבדיר וסאך ומוקף וצ"ל
לפי שמשמעה תנא
אפי' עבר סוכה אצל
קרפף אפי' פתח ולצסוף
הוקף לא מהני ציתר מצית
סאתים:

מוסף רש"י

והדוחי על כל
התלמידיו. על ר' אליעזר
ובקשתי לי חזר.
למייני פסחים דבר זה
מפיו (שפ"ח ט"ז).
שי"ר [קמח ע"ב קרפף
שהוא יתיר יתיר
סאתים הוה שיעור חזר
התקן ומתוהו חכמים
שיעור כלל היקף אצל
היקף לרוב צמיו או
להשתמש מן הבית למוס',
כגון קרפף שבצובה. אצל
המוקף לרבי אפילו צית
עשרה כורין, מטלטלין ביה
וקאמר הוה יומר מצית
סאתים שהוקף לעיל הוה
מותר לטלטל צבולו [ב"ב
כ"ד]. נודע רובו. בטלו
הרעיש שם דירה מעין
והי הוה אגשי חזר
היקפה לדירה, והוא יומר
מצית סאתים הוה אין
מטלטלין כו' עד (שם).
נער רובו. צבולות, אין
האילנות מטלטלין מותר
דרימו מנו וכו' והי הוה
כחזר שלפני הבתים
הסקיפה לדירה ויומר
(שם). ואחר דרשישית.
שאין יתיר מצית סאתים
(לקוח ע"ה) אם של צית
סאתים הוה מטלטל צבולו,
ואם יומר אלא הוקף לדירה
קמי ליה רשות אחת לגבי
חבירו או לגבי חזר לטלטל
ב' אמות בזה וי' אמות
בזה, להוציא ולהניס מה
ליה (שבח ק"ל). רשות
אחת הן. לטלטל כלים
שצבנו בגג זה לגג חבירו.
(לקוח ע"ה) מילת וכולהו אין
משמשן מיוחדות, ויחיד
רשות אחת הן ומטלטלין
מה ליה אפילו מחזר של
רבים לחזר רביע צבא
עירוב, ולית ליה לר"ש
עירוב חזרות אלא משום
הימך כלי הבית (לקוח ע"ה).

ולא אחרת כס שיעורין חלוקין למטה קד חלוקין למעלה, וכלים שצבנו בחזר מוציין לתבונה, וכן לקרפף, וכן לחזר ולקרפף מן הגגין, והואיל ויכולין רשות שאינה דירה היא, ואין צריך לערב מחזר לחזר אלא צבול כלים שצבנו
בבית שצבנו וז' להוציאם לחזר אחרת (לקוח ע"ה). לבלים ששבתו בתוכן. שנקדש יסוד היו צמורו ולא בחור הבית, דלילו צמורו כלים בבית, לאו מיעבא היכי דלא עירבו בזה בחור, דאפילו מצית לחזר לא יוציאו כלי הבית,
אלא אפילו עירבו ומטלטלין מצית לחזר לא יוציאו כלי הבית מחזר וז' לתבונה שלא עירבו עמה (שבח ק"ל).